

AH, KAKO LI POČINJE MOJE ŠKOLOVANJE...

Gdje bijahu i kakvi su počeci školovanja/obrazovanja, ne Ivica Kičmanovića iz Kovačićeva romana *U registraturi* (1888.), nego naših renomiranih suvremenika, osoba osobito zaslužnih u područjima znanosti ili umjetnosti. U ovoj rubrici o tome je riječ...

Hvala mojim učiteljima!

Piše

akademik **Andrej Dujella**redoviti profesor *Matematičkog odsjeka PMF-a Sveučilišta u Zagrebu*

Roden sam u Puli. Najranije djetinjstvo proveo sam u Žminju u Istri. Nakon povratka naše obitelji u rodni kraj mojih roditelja, prvih sedam razreda osnovne škole pohađao sam u Novigradu Dalmatinskom. Najprije u staroj školi u prostoru stare župne crkve, a od trećega razreda u novoizgrađenoj školi. Prvi mi je učitelj bio Slobodan Maroja kojemu sam zahvalan što je prepoznao i razvijao moju nadarenost za matematiku. Naravno, i moji su roditelji uložili puno truda oko moga školovanja. Imao sam jako dobre prijatelje i školske smo obveze često kombinirali s igrom. I prije i poslije škole satima smo ostajali u igri, a slično je bilo i s vjeronaukom (dontrinom) u crkvi kod don Ante Oštrića.

Osnovna škola Novigrad, osnovana 1830. godine, jedna je od najstarijih škola u Dalmaciji. Imala je važnu ulogu u razvoju Novigrada i okolnih mjesta Paljuva i Pridrage. Odlikovala se glazbenim sekcijama (i sam sam sudjelovao u harmonikaškom orkestru i zboru), i odgojila je generacije intelektualaca. O povijesti škole bilo je govora i na prošlogodišnjem znanstvenom skupu „Novigrad nekad i sad” na kojem sam imao čast sudjelovati i održati predavanje o području svoga znanstvenog rada. U njoj je kao učitelj radio i moj djed Ljubo Vukasović. Neprekidno je radila do Domovinskoga rata, kada odlazi u egzil. Školske godine 1996./1997. slijedi povratak i obnova. Danas se ispred školske zgrade nalazi lijepo uređen školski vrt koji je 2004. godine proglašen najljepšim školskim vrtom u primorskoj Hrvatskoj.

U osmom razredu obitelji mi se preselila u Zadar te sam taj razred pohađao u Osnovnoj školi Stanovi (tada se zvala „Bratstvo i jedinstvo”). Škola je bila nova (izgrađena je 1977. godine) i imala je izvrsno organizirane izvannastavne aktivnosti. To je jedina godina moga školovanja u kojoj je škola koju sam pohađao imala sportsku dvoranu. Trebalo mi je nešto vremena da se snađem u novoj sredini. Ipak, te sam se godine, uz pomoć razrednice i nastavnice matematike Janje Martinović kvalificirao na republičko natjecanje iz matematike, i od tog vremena matematička natjecanja su postala vrlo važan dio mog školovanja i života.

Srednju školu pohađao sam u Zadru u tadašnjem Centru za odgoj i usmjereno obrazovanje „Juraj Baraković” (to je bio tadašnji naziv za ono što je godinama prije, a tako i danas, bila gimnazija). Prva dva razreda sve su srednje škole imale isti općeobrazovni program, a u trećem i četvrtom razredu biralo se usmjerenje. Ja sam izabrao smjer matematičar-informatičar koji je imao veliku satnicu iz matematike, informatike i fizike. Srećom za mene, svaki od tih brojnih matematičkih, informatičkih i fizičkih predmeta

nosio je posebnu ocjenu, pa su mi te dobre ocjene u konačnom prosjeku ocjena kompenzirale one nešto lošije iz većine ostalih predmeta. Tada sam se još ozbiljnije i sustavnije spremao za natjecanja iz matematike, uz punu podršku profesora Petra Vranjkovića, koji je pripremao izabrane zadatke za vježbu za sve razine natjecanja. Danas postoje brojne mogućnosti da zainteresirani učenici dođu do prikladnih materijala za pripreme za natjecanja, no tada je to ovisilo isključivo o entuzijazmu i trudu nastavnika. Tako je za moje tadašnje (pa i sadašnje) uspjehe bilo ključno veliko zalaganje profesora Vranjkovića.

Spomenuo bih pritom i časopis *Matematičko-fizički list* koji sam redovito primao, čitao članke, rješavao zadatke. Pri kraju školovanja u njemu sam objavio i svoj prvi stručni rad. Sport me je oduvijek jako zanimalo. Kao srednjoškolac redovito sam išao na sve domaće utakmice košarkaškog kluba „Zadar”, a kasnije kao student pratio sva „Zadrova” gostovanja u Zagrebu (uključujući i glasovite utakmice finala 1986. godine s kojih me izbacila milicija).

Trenirao sam košarku, ali nisam imao većih uspjeha. Možda su zato matematička natjecanja bila način da u nečem što volim i za što imam dara pokušam biti što uspješniji. U trećem razredu osvojio sam 1. mjesto na prvenstvu Hrvatske u matematici, a u četvrtom, nakon 3. mjesta u Hrvatskoj, osvojio sam 2. mjesto na prvenstvu tadašnje države i kvalificirao se na međunarodnu matematičku olimpijadu. Na olimpijadi koja se

te 1984. godine održala u Pragu dobio sam brončanu medalju (jedan od dobitnika srebrne medalje te godine bio je i kasniji dobitnik Fieldsove medalje Laurent Lafforgue). Sudjelovanje na matematičkoj olimpijadi definitivno me je opredijelilo za studij matematike.

Često se sjetim svojih školskih dana i uspomene su sve lijepje. Učiteljima i profesorima često nije bilo lako sa mnom, ali svi su imali razumijevanja za moje nestašluke te govori na novigradskom dijalektu, i zaista sam im na tome vrlo zahvalan.

Teško mi je usporediti moje školovanje s današnjim, koje pratim i preko svoje djece Marte, Dominika i Jelene. Čini mi se da se danas mnogo više vremena gubi na različito administriranje koje nastavnike odvlači, a i demotivira, od boljeg kontakta s učenicima. Ovo naravno nije prigovor nastavnicima, nego poštasti ispunjavanja formulara koja je zahvatila cijeli sustav, od osnovnoga i srednjega školstva, do fakulteta i znanosti. Umjesto da radimo ono što znamo i za što smo školovani, gubimo jako puno vremena popunjavajući različite tablice uglavnom s frazama bez ikakva stvarnoga značenja. Također, imam dojam da je u moje vrijeme bilo više razumijevanja za učenike koji su izvrsni u nekom području, a za druga nemaju dara ni interesa. Sustav u kojem su svi predmeti jednako važni, a svakom nastavniku njegov najvažniji, i gdje je najvažnije imati prosjek 5,0, sigurno neku talentiranu djecu (a možda ponaprije dječake) sputava u realizaciji njihovih potencijala.

Foto: HAZU-a